

DECIZIE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele,

Judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Maria Ghervas, Mariana Pitic

Ion Druță și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției și avocatul Bondarenco Oleg în interesele lui Popa Tudor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Popa Tudor împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Maxim Romaliischi, Frecăuțan Aliona, Boțan George și Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, prin care s-au respins cererile de apel declarate de Popa Tudor și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016, prin care acțiunea a fost admisă parțial

c o n s t a t ă:

Prin mandatul din 13 februarie 2016 avocatul Oleg Bondarenco a fost împuternicit de Tudor Popa să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a depune cerere de chemare în judecată, de a ataca hotărârea judecătorească, etc. (f.d. 3).

La 15 februarie 2016 avocatul Oleg Bondarenco și Popa Tudor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Bondarenco Oleg și Popa Tudor au indicat că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013 s-a încasat de la Lungu Igor în beneficiul reclamantului suma de 6 380 lei cu titlu de datorie și 500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, hotărârea devenind irevocabilă prin neatacare.

La 14 august 2013 Popa Tudor a transmis titlul executoriu spre executare executorului judecătoresc Oleg Ungureanu și a avansat cheltuielile de executare achitând suma de 400 lei.

Prin încheierea executorului judecătoresc Ungureanu Oleg din 28 august 2013 s-a intentat procedura de executare.

După câteva luni de la intentarea procedurii de executare, ca urmare a încetării sau suspendării activității executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, procedura de executare a fost transmisă executorului judecătoresc George Boțan, care a gestionat-o pe parcursul a 3-4 luni.

La 24 februarie 2014 executorul judecătoresc George Boțan a strămutat procedura de executare executorului judecătoresc Aliona Frecăuțan, cu sediul de activitate în raionul Rîșcani, pe motivul depistării existenței unor bunuri imobile în satul Zăicana, înregistrate cu drept de proprietate pe numele debitorului.

La 28 februarie 2014 executorul judecătoresc Aliona Frecăuțan a preluat procedura de executare, însă pe parcursul a 2 ani titlul executoriu nu a fost executat.

La 19 decembrie 2015 Popa Tudor a solicitat strămutarea procedurii de executare executorului judecătoresc Maxim Romaliischi, care avea în gestiune o altă procedură de executare împotriva aceluiași debitor.

În luna ianuarie 2016 procedura de executare a fost preluată de executorul judecătoresc Maxim Romaliischi, care o gestionează până în prezent.

De la intentarea procedurii de executare la 28 august 2013 până la moment titlul executoriu nu a fost executat, deși debitorul are bunuri care sunt pasibile urmării.

Prin neexecutarea titlului executoriu o perioadă îndelungată i-a fost creată lui Popa Tudor o stare de disconfort moral, incertitudine pentru viitor, dezamăgire în modul de executare a hotărârilor judecătorești în Republica Moldova și buna funcționare a sistemului de executare.

Prejudiciul moral cauzat lui Popa Tudor este evaluat la suma de 60 000 lei, care ar reprezenta o satisfacție echitabilă și proporțională disconfortului moral și frustrărilor suportate pe parcursul a 3 ani.

Cer avocatul Bondarenco Oleg și Popa Tudor constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013, neexecutată din luna august 2013 până în prezent și încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în mărime de 60 000 lei (f.d. 4-6).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016 s-au antrenat în proces în calitate de intervenienți accesorii executorii judecătorești Maxim Romaliischi, Frecăuțan Aliona, Boțan George și Ungureanu Oleg (f.d. 68-69).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Popa Tudor.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Popa Tudor la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Popa Tudor prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei.

În rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate (f.d.77, 82-88).

Prin procura din 09 decembrie 2015 Gainaru Iulian a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 38).

La 10 mai 2016 reprezentantul Gainaru Iulian a declarat în interesele Ministerului Justiției apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016, iar la 24 octombrie 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 78, 104-107).

La 06 iunie 2016 avocatul Bondarenco Oleg a depus în interesele lui Popa Tudor apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016. (f.d. 79-81).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 08 noiembrie 2016 a respins apelurile declarate de Popa Tudor și Ministerul Justiției și a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016 (f.d. 112-122).

Prin procura din 07 iunie 2016 Gainaru Iulian a fost împuternicit de Ministerul Justiției să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 38).

La 22 decembrie 2016 reprezentantul Gainaru Iulian a declarat în interesele Ministerului Justiției recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii sau modificarea deciziei instanței de apel în sensul constatării încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești drept o satisfacție echitabilă suficientă a prejudiciului moral suportat.

În motivarea cererii de recurs reprezentantul Gainaru Iulian a indicat că urmează a fi făcută o distincție între creanțele deținute împotriva statului și cele deținute împotriva unei persoane fizice, care nu pot angaja responsabilitatea statului din cauza neplății unei creanțe executorii ca urmare a insolvenței unui debitor privat.

Poate fi angajată responsabilitatea statului în cazul în care autoritățile publice implicate în procedurile de executare nu dau dovadă de diligența cuvenită sau împiedică executarea hotărârii, măsurile adoptate urmând să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea documentelor executorii.

Rolul creditorului în cadrul procedurii de executare nu se rezumă numai la solicitarea urgentării executării, dar și la acordarea sprijinului efectiv executorului judecătorec pentru aducerea la îndeplinire a executării silită.

La 25 ianuarie 2017 avocatul Bondarenco Oleg a declarat în interesele lui Popa Tudor recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, modificarea hotărârilor judecătorești prin majorarea cuantumului prejudiciului moral la suma de 40 000 lei.

În motivarea cererii de recurs avocatul Bondarenco Oleg a indicat că instanțele de judecată corect au constatat încălcarea dreptului lui Popa Tudor la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, însă prejudiciul moral acordat este disproporțional cu stresul și frustrările suferite și este diminuat în raport cu practica judiciară pe litigii similare.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului pe litigii similare prejudiciul moral acordat este de 600 Euro pentru 12 luni de neexecutare și câte 300 Euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 01 martie 2017 a considerat recursurile

admisibile fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestora de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursurile declarate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt depuse în termen, recursul declarat de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, iar recursul declarat de avocatul Bondarencu Oleg în interesele lui Popa Tudor este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La 30 noiembrie 2016 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 08 noiembrie 2016 (f.d. 124).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea de către părți a copiei deciziei instanței de apel.

Prin urmare, recursurile declarate de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției și avocatul Bondarencu Oleg în interesele lui Popa Tudor la 22 decembrie 2016 și 25 ianuarie 2017 sunt depuse în termen.

Privitor la recursul declarat de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele pricinii rezultă că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013 s-au admis pretențiile lui Popa Tudor, s-a încasat din contul lui Lungu Igor în beneficiul lui Popa Tudor datoria în sumă de 6 380 Euro echivalentul în lei MDL la data executării hotărârii și taxa de stat în mărime de 500 lei (f.d. 8).

La 21 iunie 2013 hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 mai 2013 a intrat în vigoare și s-a eliberat titlul executoriu (f.d. 9).

La 14 august 2013 Popa Tudor a solicitat executorului judecătoresc Ungureanu Oleg primirea spre executare a titlului executoriu (f.d. 10).

Executorul judecătoresc Oleg Ungureanu la 14 august 2013 a confirmat avansarea de către Popa Tudor a cheltuielilor de executare în mărime de 400 lei (f.d. 11).

Prin încheierea executorului judecătoresc Oleg Ungureanu din 28 august 2013 s-a primit spre executare titlul executoriu, s-a intentat procedura de executare și s-a

propus debitorului Lungu Igor termen de executare benevolă de 15 zile pentru executarea titlului executoriu (f.d. 12).

Executorul judecătoresc Ungureanu Oleg prin încheierea din 28 august 2013 a obligat banca comercială „Moldova Agroindbank” societate pe acțiuni, banca comercială „EuroCreditBank” societate pe acțiuni, banca comercială „Comerțbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Moldindconbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Eximbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Mobiasbanca Groupe Societe Generale” societate pe acțiuni, banca comercială „Victoriabank” societate pe acțiuni, banca comercială „Fincombank” societate pe acțiuni, banca comercială „Energbank” societate pe acțiuni, banca comercială „ProCreditBank” societate pe acțiuni, societatea pe acțiuni „Banca comercială Română Chișinău”, banca comercială „Banca socială” societate pe acțiuni, banca comercială „Eximbank” Gruppo Veneto Banca” societate pe acțiuni, societatea pe acțiuni „Banca de Economii” și banca comercială „Unibank” societate pe acțiuni să aplice sechestrul pe mijloacele financiare ale lui Lungu Igor în limita acțiunii de 6 480 Euro și 500 lei aflate la conturile bancare deschise de debitor, precum și aplicarea sechestrului pe mijloacele financiare viitoare ce vor parveni la conturile deschise/sau care vor fi deschise pe viitor de către debitor; a obligat Întreprinderea de Stat „Registru” de a lua la evidență și de a nu permite perfectarea pașaportului lui Lungu Igor; a obligat Camera Înregistrării de Stat să comunice executorului judecătoresc informația cu privire la participarea debitorului la fondarea unor întreprinderi, iar în cazul unui răspuns afirmativ să indice care sunt societățile comerciale la care debitorul este fondator sau asociat și să interzică efectuarea unor modificări în actele de constituire a acestor întreprinderi și înregistrarea cărorva societăți comerciale cu participarea ca fondator a debitorului Lungu Igor; a obligat Direcția Documentare Mijloace de Transport să informeze dacă pe numele lui Lungu Igor sunt înregistrate careva mijloace de transport și în cazul existenței acestora să interzică reînregistrarea dreptului de proprietate sau efectuarea cărorva tranzacții de înstrăinare asupra mijloacelor de transport ce aparțin cu drept de proprietate debitorului; a obligat Întreprinderea de Stat „Cadastru” să aplice interdicția de înstrăinare a bunurilor imobile ce aparțin cu drept de proprietate lui Lungu Igor; a solicitat Uniunii Executorilor Judecătorești de a informa executorul judecătoresc dacă Lungu Igor a traversat frontiera țării (f.d. 63-64).

Prin încheierea executorului judecătoresc Boțan George din 24 februarie 2014 s-a strămutat documentul executoriu din motiv că debitorul dispune de bunuri imobile pe teritoriul satului Zăicani, raionul Rîșcani și creditorul a solicitat strămutarea documentului executoriu la locul aflării bunurilor, sector ce ține de competența executorului judecătoresc Frecăușan Aliona (f.d. 55).

La 28 februarie 2014 executorul judecătoresc Frecăușan Aliona a întocmit act de preluare a executării și a solicitat prezența părților pentru a determina modalitatea de executare și posibilitatea de conciliere a părților (f.d. 13).

La 09 decembrie 2015 Popa Tudor a solicitat executorului judecătoresc Frecăușan Aliona strămutarea titlului executoriu la executorul judecătoresc Maxim Romaliischi (f.d. 14).

Prin încheierea executorului judecătoresc Frecăușan Aliona din 30 decembrie 2015 s-a strămutat documentul executoriu executorului judecătoresc Maxim Romaliischi (f.d. 34).

Prin încheierea executorului judecătoresc Maxim Romaliischi din 21 ianuarie 2016 s-a primit spre executare titlul executoriu și s-a intentat procedura de executare (f.d. 29).

Prin încheierea executorului judecătoresc Maxim Romaliischi din 21 ianuarie 2016 s-a dispus Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, Direcției Generale Documentare a Populației a aplica restricții temporare în eliberarea pașaportului debitorilor Lungu Igor (f.d. 30).

Executorul judecătoresc Maxim Romaliischi prin încheierea din 21 ianuarie 2016 a dispus Întreprinderii de Stat „Cadastru” a aplica interdicția de înstrăinare sub orice formă a bunurilor imobile care sunt înregistrate cu drept de proprietate pe numele lui Lungu Igor (f.d.31).

S-a aplicat prin încheierea executorului judecătoresc Maxim Romaliischi din 21 ianuarie 2016 sechestru pe mijloacele financiare ale debitorului Lungu Igor în mărime de 6 380 Euro și 500 lei la conturile de care dispune debitorul în banca comercială „Moldova Agroindbank” societate pe acțiuni, banca comercială „EuroCreditBank” societate pe acțiuni, banca comercială „Comerțbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Moldindconbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Eximbank” societate pe acțiuni, banca comercială „Mobiasbanca” societate pe acțiuni, banca comercială „Victoriabank” societate pe acțiuni, banca comercială „Fincombank” societate pe acțiuni, banca comercială „Energbank” societate pe acțiuni, banca comercială „ProCreditBank” societate pe acțiuni și societatea pe acțiuni „Banca comercială Română Chișinău” (f.d. 32).

La 15 februarie 2016 avocatul Oleg Bondarenco și Popa Tudor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013, neexecutată din luna august 2013 până în prezent și încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în mărime de 60 000 lei (f.d. 4-6).

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele de judecată au încălcat normele de drept material și au apreciat arbitrar circumstanțele pricinii.

Conform art. 120 Constituția Republicii Moldova, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sînt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

În conformitate cu art. 255 Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare

Conform art. 70 alin. (1) Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează în art. 6 § 1 principiul celerității procedurilor judiciare. Acest termen se întinde și asupra procedurilor de executare a hotărârilor judecătorești, deoarece Curtea de la Strasbourg a decis că executarea unei hotărâri judecătorești trebuie să fie considerată ca parte integrantă din noțiunea de „proces”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârile: Prodan contra Moldovei din 18 mai 2004, Țîbîrneac contra Moldovei din 16 octombrie 2007, Sîrbu contra Moldovei din 15 iunie 2004 a constatat că articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-II, p.510, § 40).

La aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează fi luate în considerare anumite criterii de apreciere:

- *Complexitatea cauzei*, se apreciază de asemenea după caz și individual.
- *Comportamentul părților* care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților. Se va aprecia bona/mala fides a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întâzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate; etc.
- *Miza (interesul)* pentru reclamant relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Conform art. 2 alin. (1) Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21.04.2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

În cererea de chemare în judecată Popa Tudor a invocat că de la 28 august 2013 de la intentarea procedurii de executare până la 13 februarie 2016 documentul executoriu nu a fost executat.

Pe parcursul examinării pricinii, Popa Tudor a confirmat contra semnătură că a primit de la Lungu Igor suma de 300 Euro la 07 aprilie 2016 și 200 Euro în anul 2013 (f.d. 53).

Așadar, de la emiterea hotărârii Judecătorei Centru mun. Chișinău din 21 mai 2013 până în prezent titlul executoriu a fost executat parțial.

Însă, neexecutarea în rest a titlului executoriu nu poate fi pusă pe seama statului din următoare motive.

Conform art. 70 alin. (2) Codul de executare, executorul judecătoresc urmează să întreprindă imediat toate acțiunile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești. Dacă legea nu prevede altfel, termenul dintre acțiunile complexe ce urmează a fi întreprinse de executorul judecătoresc nu va depăși 15 zile. Curgerea acestui termen se suspendă pe durata suspendării sau amânării executării, strămutării procedurii de executare, imposibilității executorului judecătoresc de a acționa din motive ce nu depind de voința sa, precum și în cazul în care nu au fost avansate cheltuielile necesare pentru efectuarea actului următor.

Conform art. 4 alin. (1) - (3) Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21.04.2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Actele cauzei denotă cu certitudine că executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a întreprins toate acțiunile necesare în vederea executării titlului executorii aplicând la 28 august 2013 sechestrul pe mijloacele financiare ale debitorului, interdicția de eliberare a pașaportului, sechestrul pe mijloacele de transport existente și alte bunuri de care ar putea dispune Lungu Igor.

Prin urmare, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg a acționat prompt, dând dovadă de celeritate în acțiunile întreprinse în vederea executării titlului executoriu, având în vedere că cererea cu privire la primirea spre executare a documentului executoriu a fost depusă de Popa Tudor la 14 august 2013, iar acțiunile executorului judecătoresc au fost întreprinse la 28 august 2013, în termen restrâns.

La 03 septembrie 2013 Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” a informat executorul judecătoresc Oleg Ungureanu că conform Registrului de Stat al Transporturilor pe numele lui Lungu Igor nu sunt înregistrate unități de transport (f.d. 56).

La 05 septembrie 2013 Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a comunicat executorului judecătoresc Ungureanu Oleg că lipsesc date despre traversarea frontierei de către Lungu Igot (f.d. 58).

La 06 septembrie 2013 Întreprinderea de Stat „Camera Înregistrării de Stat” a confirmat că Lungu Igor figurează în calitate de asociat și interdicția a fost luată la control (f.d. 65).

La 01 octombrie 2013 Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” a confirmat executorului judecătoresc Oleg Ungureanu că lui Lungu Igor i s-au aplicat restricții temporare în eliberarea pașaportului cetățeanului (f.d. 57).

Banca comercială „Moldindconbank” societate pe acțiuni și banca comercială „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” societate pe acțiuni la 06 septembrie 2013 și 02 septembrie 2013 au comunicat executorului judecătoresc Ungureanu Oleg că Lungu Igor nu deține conturi bancare în filialele băncii (f.d. 59, 67).

Conform art. 32 alin. (6) Codul de executare, actele de executare efectuate anterior strămutării documentului executoriu au efect juridic deplin.

Executorul Judecătoresc Frecăușan Aliona a comunicat în raportul prezentat Ministerului Justiției că la 28 februarie 2014 a constatat că Lungu Igor deține o cotă de teren și este formată din trei părți cu suprafața de 1 3412 ha, pe care erau aplicate interdicții de către 16 executori judecătorești. Executorul judecătoresc Oleg Ungureanu la 28 august 2013 prin încheierea din 28 august 2013 a aplicat un șir de interdicții la multe organe competente. Deoarece creditorul locuiește în mun. Chișinău, acesta nu s-a prezentat la invitația din 20 martie 2014 pentru a determina modalitatea de executare și posibilitatea de conciliere a părților, cu creditorul comunicând prin intermediul telefoniei mobile. A comunicat lui Popa Tudor că Lungu Igor are datoriile față de stat în mărime de 10 000 lei și față de alte persoane juridice în mărime de 3 600 Euro, 6 800 Euro și altele, că pentru petrecerea licitației de vânzare a cotei de teren este necesară suportarea unor cheltuieli, că prețul cotei de teren este în jur de 16 000 lei, că debitorul și creditorul s-au întâlnit și au convenit achitarea a câte 200 Euro lunar. Din spusele creditorului, Lungu Igor a restituit careva sume. Debitorul deține recipise prin care se confirmă achitarea datoriei (f.d. 40-41).

Din extrasul din Registrul bunurilor imobile din 28 februarie 2014 rezultă că pe terenurile numărul cadastral 7163107.292, 7163118.265, 7163118.389 situate în satul Zăicani, raionul Rîșcani, ce aparțin cu drept de proprietate lui Lungu Igor sunt aplicate mai multe interdicții ale executorilor judecătorești începând cu 20 ianuarie 2009, adică anterior intentării procedurii de executare în litigiu (f.d. 43-51).

Acțiuni cu privire la executarea documentului executoriu au fost întreprinse și de executorul judecătoresc Maxim Romaliischi.

La 24 martie 2016 Întreprinderea de Stat „Camera Înregistrării de Stat” a confirmat executorului judecătoresc Maxim Romaliischi că potrivit datelor din Registrul de Stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, Lungu Igor figurează în calitate de asociat la societatea cu răspundere limitată „Monvica” și a fost aplicată interdicția privind neadmiterea înregistrării modificărilor în actele de constituire a întreprinderii (f.d. 60-61).

Întreprinderea de Stat „Cadastru” a confirmat executorului judecătoresc Maxim Romaliischi că la 26 ianuarie 2016 au fost aplicate sechestre pe bunurile imobile ce aparțin cu drept de proprietate lui Lungu Igor: teren număr cadastral 7163118.265, 7163118.389 și 7163118.292, situate în satul Zăicani, raionul Rîșcani (f.d. 27).

Așadar, actele pricinii atestă că Lungu Igor deține cu drept de proprietate bunuri imobile, însă pe acestea sunt aplicate mai multe sechestre, nu dispune de mijloace de transport și de mijloace financiare pentru executarea documentului executoriu.

Prin urmare, se atestă că executarea hotărârii judecătorești nu poate avea loc în termenul dorit de creditor.

Cât privește *comportamentul părților*, se atestă că executorii judecătorești au întreprins măsurile care puteau fi întreprinse în mod rațional, iar debitorul este o persoană privată.

Miza în executarea documentului executoriu pentru Popa Tudor nu este de extremă necesitate, având în vedere că sumă dispusă spre încasare în baza titlului executoriu rezultă dintr-o datorie.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului notează că responsabilitatea statului pentru executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate împotriva unei companii private nu se extinde mai departe decât până la implicarea organelor de stat în procedurile de executare (a se vedea Shestakov v. Russia (dec.), nr. 48757/99).

Curtea de la Strasbourg în decizia Grițco contra Moldovei din 29 noiembrie 2005 a constatat că procedurile în cauză erau complexe în fapt și necesitau soluționarea unor chestiuni practice și administrative complicate, și anume găsirea unei soluții pentru a satisface cerințele numeroșilor creditori ai băncii private. Chiar dacă pârâtul era o instituție privată și, ceea ce este mai important, una insolubilă, procedurile de executare au fost deschise și au progresat. Guvernul și-a îndeplinit obligația de a întreprinde măsuri necesare în vederea executării hotărârilor pronunțate în favoarea reclamantului. În astfel de circumstanțe, Curtea conchide că în această cauză statul a întreprins măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru a executa hotărârile.

În cauza Cebotari contra Moldovei din 29 noiembrie 2015, forul de la Strasbourg a susținut că executarea unei hotărâri definitive pronunțată de o instanță judecătorească trebuie privită ca o parte integrantă a „procesului”, în sensul articolului 6 al Convenției. Totuși dreptul „de acces la o instanță” nu impune o obligație statului de a executa orice hotărâre judecătorească cu privire la un drept cu caracter civil fără a ține cont de circumstanțele specifice ale cauzei. Curtea a notat că responsabilitatea statului în privința executării unei hotărâri judecătorești pronunțată împotriva unei companii private nu se extinde dincolo de implicarea autorităților de stat în procedurile de executare. Totuși, atunci când autoritățile sunt obligate să acționeze pentru executarea unei hotărâri judecătorești și nu o fac, inacțiunea lor poate angaja responsabilitatea statului în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției. Curtea nu este chemată să examineze faptul dacă ordinea juridică internă a statului poate să asigure executarea hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești. Într-adevăr, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului. Unica sarcină a Curții este de a examina dacă măsurile aplicate de către autoritățile moldovenești în această cauză au fost adecvate și suficiente. În cauze ca aceasta, în care se cer acțiuni de la un debitor persoană privată, statul, în calitate de

posesor al forței publice, trebuie să acționeze diligent pentru a asista creditorul în executarea hotărârii judecătorești.

Prin urmare, în speță executarea tardivă și neintegrală a documentului executoriu nu poate fi pusă pe seama statului, deoarece executorii judecătorești au întreprins acțiunile necesare în vederea executării titlului executoriu.

Existența în posesia debitorului a bunurilor imobile care pot fi înstrăinate, nu constituie temei de admitere a acțiunii, în condițiile în care pe acestea sunt aplicate o serie de interdicții începând cu anul 2009.

Executorul judecătoresc Frecăuțan Aliona a indicat în raportul prezentat Ministerului Justiției că pentru petrecerea licitației de vânzare a cotei de teren din satul Zăicani, raionul Rîșcani este necesară suportarea unor cheltuieli, că prețul cotei de teren este în jur de 16 000 lei. Că au convenit cu creditorul să nu petreacă licitația, deoarece prioritar urmează a fi achitate datoriile debitorului față de stat în mărime de 10 000 lei. Că creditorul a fost pasiv, deoarece a știut că din realizarea cotei de teren nu va putea realiza creanțele neachitate.

Popa Tudor nu a negat aceste fapte și prin prisma art. 123 alin. (6) Codul de procedură civilă se consideră a fi veridice.

Prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont de aceste circumstanțe și prevederi legale, au apreciat arbitrar probele administrate și neîntemeiat au admis parțial acțiunea.

Mai mult ca atât, Popa Tudor personal a solicitat în 2014 și 2015 strămutarea titlului executoriu de la un executor judecătoresc la altul.

Procedurile de strămutare de la un executor judecătoresc la altul au contribuit la tergiversarea executării hotărârii din 21 mai 2013.

În afară de aceasta, conform art. 513 alin. (1) Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Din sensul acestei norme de drept se deduce că Popa Tudor până la intrarea în relații contractuale cu Lungu Igor urma să depună diligența necesară pentru a se interesa de situația materială a acestuia.

Conform art. 516 alin. (1) Codul civil, raportul obligațional poate da naștere unui drept la informare fără ca acesta să fie stipulat în mod expres. Punerea la dispoziție a informației presupune și obligația de eliberare a documentelor corespunzătoare.

Așadar, Popa Tudor potrivit legii nu a fost lipsit de dreptul de a se informa despre bunurile pe care le deține Lungu Igor și situația acestora pentru a se asigura că creanța sa va putea fi executată.

Din considerentele menționate este necesar de a admite recursul declarat de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției, de a casa ambele hotărâri judecătorești și de a emite o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Privitor la recursul declarat de avocatul Bondarenco Oleg în interesele lui Popa Tudor.

Avocatul Bondarenco Oleg în interesele lui Popa Tudor a contestat hotărârile judecătorești în partea încasării prejudiciului moral solicitând majorarea prejudiciului moral, însă având în vedere că acțiunea intimatului urmează a fi respinsă ca fiind neîntemeiată, recursul urmează a fi respins.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii, că nu este necesară verificarea

suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar probele administrate și au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016, de a emite o nouă hotărâre de respingere a acțiunii și de a respinge recursul declarat de avocatul Bondarenco Oleg în interesele lui Popa Tudor.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de reprezentantul Gainaru Iulian în interesele Ministerului Justiției.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Popa Tudor împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Maxim Romaliischi, Frecăuțan Aliona, Boțan George și Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Popa Tudor împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești Maxim Romaliischi, Frecăuțan Aliona, Boțan George și Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Se respinge recursul declarat de avocatul Bondarenco Oleg în interesele lui Popa Tudor.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan